

LÄNSÖVERGRIPANDE RIKTLINJER FÖR RISKBEDÖMNING AV MUNHÄLSA ENLIGT ROAG.

Överenskommelsen gäller Dalarnas kommuner och Folktandvården i Landstinget Dalarna.

Dokumenttyp: Länsövergripande riktlinjer	Dokumentnamn: Länsövergripande riktlinjer för riskbedömning av munhälsa enligt ROAG.
Giltigt från och med: 2018-12-14	Giltigt till och med: 2021-04-30
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen av och datum: 2018-12-14 Länsnätverk förvaltningschefer inom hälsa och välfärd
Version: Version 3	Godkänd av: Ordförande Lena Frøyen Vice ordförande Elisabet Franson
Dokumenthistorik: Version 1 2012-06-14 – 2015-05-31 Version 2 2016-04-01 – 2018-04-30	Diarienummer: RD 2015/123

Innehåll

Innehåll	2
Bakgrund.....	3
Syfte	3
Mål	3
Rutin för ”Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG” på särskilda boendeenheter i Dalarna.....	4
Rutin för ”Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG” till personal i ordinärt boende i Dalarna.....	5
Rutin för ”Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG” till personal inom hemsjukvården i ordinärt boende i Dalarna.	6
Arbetsgrupp:.....	7

Bakgrund

En äldre person som har problem med munhälsan kan bli undernärdd och risken för fall och trycksår ökar. Munhälsa är en del av den allmänna hälsan och bidrar till fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Livskvalitet och munhälsa är som allt annat en individuell upplevelse.

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister som använder evidensbaserade instrument för att systematiskt bedöma risk för fall, trycksår, undernäring och ohälsa i munnen hos äldre. I samband med det naturliga åldrandet sker förändringar i munhålan. Revised oral assessment guide (ROAG), är det riskbedömningsinstrument som används i Senior alert för att undersöka hälsan i munhålan. ROAG är en valbar modul i Senior alert. När det är valt, av huvudmannen- eller enheten, blir ROAG obligatoriskt att göra tillsammans med riskbedömning av fall, trycksår och undernäring. Detta är inte ett instrument för att diagnostisera utan för att upptäcka och larma om ohälsa i munnen.

Riskbedömningen av munhälsa ersätter inte den årliga munhälsobedömningen som görs på våra särskilda boenden och i ordinärt boende av Folktandvårdens uppsökande team, utan ska ses som ett komplement till dessa.

Nedanstående riktlinjer ska säkerställa att bedömning, planering, uppföljning och omprövning av egenvård, samt egenvård som utförs av annan än den enskilde själv, sker på ett säkert sätt. Målsättningen är att upprätthålla en god och säker vård genom hela vårdkedjan. För att en säker vård ska uppnås krävs en god samverkan mellan huvudmännen.

Syfte

Syftet med riskbedömning av munhälsa enligt ROAG är att:

- Identifiera problem i munhålan
- Tydliggöra individuellt behov av munvårdsåtgärder
- Vara till stöd vid dokumentation gällande munhälsa och åtgärder
- Vara underlag för beslut om konsult eller remiss till tandvård
- Utvärdera insatta åtgärder

Mål

Genom samverkan och ett tvärprofessionellt arbetssätt tillvarata och höja kompetensen hos personalen och därmed öka kvaliteten.

Genom att erbjuda personer som har rätt till nödvändig tandvård, en riskbedömning av munhälsa enligt ROAG och vid risk sätta in lämpliga åtgärder. Därigenom ökar kvaliteten.

Rutin för "Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG" på särskilda boendeenheter i Dalarna.

- Det lokala uppsökande teamet från Folktandvården tar kontakt med medicinskt ansvarig sjuksköterska angående information om vilka enheter i kommunen som kommer att ansluta sig till riskbedömning av munhälsa.
- En handlingsplan upprättas utifrån kommunens behov.
- Folktandvårdens uppsökande team i kommunen genomför den teoretiska och praktiska utbildningen vid varje boendeenhet.
- Folktandvårdens uppsökande team tar kontakt med sjuksköterskan och enhetschefen på det aktuella boendet utifrån den handlingsplan som det uppsökande teamet gjort.
- Tider bokas med enhetschefen för teoretisk utbildning av personalen. Utbildningen tar ca en timme att genomföra. Vid detta utbildningstillfälle ska ansvarig sjuksköterska delta.
- Utbildningen genomförs utifrån vad som överenskommit mellan medicinskt ansvarig sjuksköterska och sjuksköterskor/enhetschefer på varje boende.
- Tider bokas för den praktiska delen då Folktandvårdens uppsökande team och personalen på enheten tillsammans riskbedömer de boendes munhälsa. Viktigt att så många som möjligt från personalen får möjligheter att delta i den praktiska undervisningen. Vid detta tillfälle ska sjuksköterskan och kontaktperson eller annan personal göra riskbedömningen tillsammans.
- Det lokala uppsökande teamet informerar enhetschefen om vilka hjälpmedel som behöver köpas in till enheten d.v.s. munspeglar och ficklampor.
- När en ny boende flyttat in ska riskbedömning av munhälsa enligt ROAG utföras av sjuksköterska och kontaktperson eller annan personal enligt respektive kommuns rutiner. När en boende ändrar sitt ätbeteende är det lämpligt att göra en ny riskbedömning av munhälsan.
- Då Folktandvårdens uppsökande team efter ett år kommer för en ny munhälsobedömning ska den senaste riskbedömningsblanketten, ROAG, visas för det uppsökande teamet så att man gemensamt kan diskutera vad som noterats. Vid den årliga utbildningen av personal, ska det vid behov erbjudas genomgång av riskbedömning enligt ROAG.
- Genom att göra en riskbedömning av munhälsa enligt ROAG kan ohälsa i munnen upptäckas. Resultatet av riskbedömningen avgör vilka åtgärder som ska vidtas, se ROAG blanketten www.senioralert.se
- Personalen kan planera och genomföra förebyggande åtgärder enligt ROAG och vid behov ta kontakt med Folktandvården.
- Fortlöpande vid grundutbildningen i munvård till nyanställd vårdpersonal i kommunerna, skall teoretisk utbildning i riskbedömning av munhälsa ingå.

Rutin för "Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG" till personal i ordinärt boende i Dalarna.

- Det lokala uppsökande teamet från Folktandvården tar kontakt med verksamhetsansvarig för ordinärt boende för information angående utbildning för personal i riskbedömning av munhälsa enligt ROAG.
- Folktandvårdens uppsökande team tar kontakt med ansvarig enhetschef för att erbjuda utbildning och upprätta eventuell utbildningsplan för personalgruppen.
- Folktandvårdens uppsökande team i kommunen genomför den teoretiska och vid behov även praktisk utbildning till personalen i varje hemtjänstgrupp.
- Tider bokas med enhetschefen för teoretisk utbildning av personalen i hemtjänstgruppen. Utbildningen tar ca en timme att genomföra.
- Då Folktandvårdens uppsökande team genomför sin årliga munhälsobedömning för personer som är berättigad till nödvändig tandvård, kan personalen samtidigt göra en riskbedömning enligt ROAG.
- Genom att göra en riskbedömning av munhälsa enligt ROAG kan ohälsa i munnen upptäckas. Resultatet av riskbedömningen avgör vilka åtgärder som ska vidtas, se ROAG blanketten www.senioralert.se
- Fortlöpande vid grundutbildningen i munvård till nyanställd vårdpersonal i kommunerna, skall teoretisk utbildning i riskbedömning av munhälsa ingå.

Personalen kan planera och genomföra förebyggande åtgärder enligt ROAG och vid behov ta kontakt med Folktandvården uppsökande team.

Finns behov av åtgärd enligt ROAG som ska utföras med stöd av hemtjänst kan insatsen kräva ett biståndsbeslut.

Rutin för "Riskbedömning av Munhälsa enligt ROAG" till personal inom hemsjukvården i ordinärt boende i Dalarna.

- Det lokala uppsökande teamet från Folktandvården tar kontakt med medicinskt ansvarig sjuksköterska angående information och utbildning till personal i hemsjukvården i riskbedömning av munhälsa enligt ROAG.
- Folktandvårdens uppsökande team tar kontakt med ansvarig enhetschef för upprättande av utbildningsplan för personalgruppen.
- Tider bokas med enhetschefen för teoretisk utbildning av personalen i hemsjukvården. Utbildningen tar ca en timme att genomföra.
- Folktandvårdens uppsökande team i kommunen genomför den teoretiska och praktiska utbildningen i varje hemsjukvårdsteam.
- Tider bokas för den praktiska delen då Folktandvårdens uppsökande team och personalen i hemsjukvården tillsammans riskbedömer de personer, som har underlag för nödvändig tandvård och som tackat ja till uppsökande munhälsobedömning.
- Vid detta tillfälle ska sjuksköterskan från hemsjukvården och personal från hemtjänsten, kontaktperson, göra riskbedömningen tillsammans.
- Enhetschefen för hemsjukvård informeras av det lokala teamet om vilka hjälpmedel som kan behöva köpas in d.v.s. munspeglar och ficklampor.
- Genom att göra en riskbedömning av munhälsa enligt ROAG kan ohälsa i munnen upptäckas. Resultatet av riskbedömningen avgör vilka åtgärder som ska vidtas, se ROAG blanketten www.senioralert.se
- Fortlöpande vid grundutbildningen i munvård till nyanställd vårdpersonal i kommunerna, skall teoretisk utbildning i riskbedömning av munhälsa ingå.

Personalen kan planera och genomföra förebyggande åtgärder enligt ROAG och vid behov ta kontakt med Folktandvårdens uppsökande team.

Vid införande av riskbedömning av munhälsa i kommunerna ska gällande rutin tillämpas.

Finns behov av åtgärd enligt ROAG som ska utföras med stöd av hemtjänst kan insatsen kräva ett biståndsbeslut.

Arbetsgrupp vid revidering av riktlinjen 2018

Marie Dicksved,	Samordnare för Folktandvårdens uppsökande team
Marit Raninen Lundin	Region Dalarna
Katarina Johansson	Region Dalarna

Arbetsgrupp vid upprättandet av riktlinjen

Marie Dicksved,	Samordnare för Folktandvårdens uppsökande team
Marit Raninen Lundin	Region Dalarna
Katarina Johansson	Region Dalarna
Annelie Steinholtz	Dietist, Falu Kommun
Ewa Welen	Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Avesta Kommun
Marie van Geffen Blomberg	Avdelningschef ordinärt boende och Verksamhetsansvarig HSR, Leksands Kommun
Christina Birgersson	Verksamhetsutvecklare, Vårdcentral Avesta

